

Torrota d'en Pasteres/Torrota de Cal Pasteres

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Al sud-oest del nucli de Torre-ramona.

Coordenades:

Latitud: 41.41875
Longitud: 1.82238
UTM Est (X): 401589
UTM Nord (Y): 4585913

Classificació

Número de fitxa 08273 - 19
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval
Segle X - XV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: El material utilitzat en la construcció d'aquest edifici, la tàpia, s'ha anat deteriorant al llarg del temps, fins el punt que amenaça ruïna si no es prenen mesures preventives.

Protecció Inexistent
Número inventari si, CC.AA., n. 01 i IPA

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 005A00004
Autoria de la fitxa Oriol Vilanova
Data de registre de la fitxa: dv., 03/03/2006 - 01:00

Descripció

Torre de paredat i tàpia situada al peu del castell de Subirats, per sobre el veïnat de Torre-ramona. La planta d'aquest edifici és quadrada (5,60 x 5,60 m.). Els murs fan un gruix de 1,30 m a peu pla; a partir de 4m el mur perd uns 20 cm. La torre està formada per dos cossos diferenciats: l'inferior, amb una alçada de 3 m i un gruix de 1,23 m, construït a base de blocs de pedra irregulars lligats amb argamassa de calç i terra, amb restes d'arrebossat per la seva cara interna. El cos superior té una alçada de 7 m; l'obra és de blocs encofrats de tàpia de manufactura bastant grollera, amb grans quantitats de teula i ceràmica. Aquests blocs tenen una alçada d'uns 80 cm i, entre l'un i l'altre hi ha uns forats amb llosetes.

La porta està orientada cap al nord, i es situa a la part del mur que deixa de ser de pedra i morter per ser de tàpia. Fa una 90 cm d'ample x 2 m d'alt, amb els muntants fets de carreus o pedres.

Cada mur té, a la seva banda interior, quatre filades de sis a vuit cel·les cadascuna (de 21 x 23 x 21 cm de mitjana), a partir de 4,39 m de sòl actual.

Observacions:

L'entorn immediat de la torrota ha estat netejat amb maquinària, ja que s'observen acumulacions de terra i pedres.

Història

Segons Enric Carafí, el nom de "Pasteres" li prové a aquesta torre d'un rabasser que havia tingut cura de les terres dels seus voltants.

A mitjans de la dècada de 1960, un grup d'excursionistes de Vilanova i la Geltrú i Sitges (J. Serra Ciré, J. Virella, J. Bellmunt i A. Ferrer) descobriren la torrota i començaren a investigar-la. Juntament amb Pere Giró i Romeu (Vilafranca del Penedès), es van formular hipòtesis primerenques que definien la Torrota d'en Pasteres com a columbari (monument funerari d'època romana), on es col·locarien les urnes cineràries a les cel·les que hi ha a les parets.

L'any 1980, però, Núria Rafel va refutar en un article aquesta hipòtesi, basant-se en el tipus de construcció, que no seria de tipus romà, així com les cel·les, de dimensions massa reduïdes com per a contenir les urnes cineràries a més de les ofrenes.

Segons Ribé, Cebrià i Senabre (RIBÉ, CEBRIÀ, SENABRE, 1990), el més probable és que la torrota va tenir funcions defensives en un territori de frontera amb Al-Àndalus com fou el Penedès en època medieval, si bé es degué reaprofitar com a colomer un cop la marca es desplaçà cap al sud. També és possible, però, que la torrota hagués tingut des dels seus orígens ambdues finalitats, doncs la cria de coloms, documentada des del segle XI, era un dret feudal. Aquesta hipòtesi ve reforçada pel fet que al Penedès existeixen altres torres de característiques similars, que foren considerades columbaris romans i que avui s'accepta que tenen origen medieval com a torres de defensa i/o colomers (Torrota de Can Pinya, a Subirats; Columbari de l'Arborçar, a Avinyonet; Mas Pigot, a Castellet i la Gornal).

No es trobà cap material en superfície, però podria haver-hi restes al subsòl.

Bibliografia

A.A.V.V. (1992): "Catalunya Romànica". Vol XIX: "El Penedès. L'Anoia". Ed. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, p. 200.

A.A.V.V. (1981): "Pla General d'Ordenació Urbanística de Subirats". Annex I. Ajuntament de Subirats.

AJUNTAMENT DE SUBIRATS (1984): Calendari 1985. "Patrimoni Arquitectònic de Subirats".

BARCELÓ, Miquel; KIRCHNER, Helena; MARTÍ, Ramon; TORRES, José Manuel (1990): "Informe de la segona campanya d'excavacions al Castell de Mediona (Alt Penedès)". Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya, p. 19.

BOSCH DE NOIA CASANOVAS, Ramon (1973): "Castell de Subirats. Apunts per a la seva història. El seu basament..." Programa dels Aplecs al Castell de Subirats (Aplec de la Font Santa). Subirats.

BOSCH DE NOIA CASANOVAS, Ramon (1974): "De la Comarca". Cantillepa, Gelida: Publicació Mensual de la Ponència de Cultura de l'Ajuntament de Gelida, època III, any VI, nº 70.

BOSCH DE NOIA CASANOVAS, Ramon (1976): "Castell de Subirats. Apunts per a la seva història. Torrota d'en Pasteres-Columbari romà". Programa dels Aplecs al Castell de Subirats (Aplec de la Font Santa). Subirat.

BOSCH DE NOIA CASANOVAS, Ramon (1986): "Castell de Subirats. El seu basament...". Notes històriques sobre Sant Sadurní d'Anoia i Subirats, p. 40.

CARAFÍ I MORERA, E. (1999): "Les torres de Subirats, un patrimoni en perill". TOT SUBIRATS, nº27, pp. 12-13. Publicat també al periòdic El 3 de vuit", del 30 de juliol de 1999, p. 22.

ESTRADA, J. (1969): "Vias y poblamiento romanos en el territorio del Área Metropolitana de Barcelona". Barcelona, Comisión de Urbanismo B65, pp. 62-68.

LLORACH I SANTÍS, Salvador (1986): "El Penedès durant el període romànic". Sant Sadurní d'Anoia, p. 54.

PLADEVALL, Antoni; COLOMER, Ignasi M.; TOUS CASALS, Joan (1976): "Columbaris, Colomers i Palomers". Barcelona: Unió Excursionista de Catalunya. Ed. Rafael Dalmau, p. 27.

QUEROL, Carles (2005): "L'Atles de Can Guineu (1400-1865). Sant Sadurní d'Anoia i Subirats en la cartografia de Jaume Mir i Molins". P. 121.

RIBÉ, G.; CEBRIÀ, A. i SENABRE, M.R. (1990): "Carta Arqueològica de l'Alt Penedès." Vilafranca del Penedès.

ROSSELLÓ RAVENTÓS, Joan (1986). "Inventari de patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès". Generalitat de Catalunya. Barcelona, p. 181

RAFEL I FONTANALS, Núria (1980): "Contribució a l'estudi de diverses restes arquitectòniques publicades com a columbaris romans". Fonaments. Ed. Curial, Barcelona, pp. 117-125.

